

Aandoening

Vasculitis

Vasculitis betekent letterlijk: ontsteking van de bloedvaten. Het is een verzamelnaam voor verschillende aandoeningen aan de bloedvaten.

Vasculitis is een auto-immuunziekte. Bij een auto-immuunziekte keert uw afweersysteem zich tegen uw eigen lichaam. De klachten bij vasculitis zijn afhankelijk van de plek waar de ontsteking zit. Een ontsteking van de bloedvaten kan op meerdere plaatsen in het lichaam voorkomen. Door de ontsteking kunt u zich ziek voelen en koorts, spier- of gewrichtspijn hebben.

Lees meer over de zorg rondom onstekingsreuma (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/als-bij-u-ontstekingsreuma-is-vastgesteld>) in het Jeroen Bosch Ziekenhuis.

Er is een verschil tussen 'primaire vasculitis', waarbij er geen onderliggende oorzaak is, en 'secundaire vasculitis', waarbij de ontsteking het gevolg is van een andere ziekte. Secundaire vasculitis kan het gevolg zijn van reumatoïde artritis (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/reumatoïde-artritis>), de ziekte van Sjögren (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/syndroom-van-sjogren>) en Systemische Lupus Erythematosus (SLE) (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/systemische-lupus-erythematosus-sle>).

Primaire vasculitis wordt vaak onderverdeeld in 3 groepen:

1. Vasculitis van de grote bloedvaten.

Hierbij is er een ontsteking van de grote bloedvaten zoals de aorta (lichaamsslagader) en de bloedvaten rondom het hart en richting het hoofd. Het meest bekende voorbeeld is arteriitis temporalis (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/reuscelarteriitis-rca-en-arteriitis-temporalis>). Deze aandoening kan op zichzelf staan of voorkomen samen met spierreuma (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/spierreuma-polymyalgia-rheumatica>).

2. Vasculitis van de middelgrote bloedvaten

Het belangrijkste voorbeeld hiervan is poly-arteriitis-nodosa (oftewel PAN). Dit is een zeer zeldzame ziekte waarbij vaak de bloedvaten in de buik betrokken zijn. Bij deze vorm van primaire vasculitis kunnen problemen ontstaan met de darmen, nieren en andere buikorganen. Ook gewrichtsklachten en huidklachten kunnen voorkomen.

3. Vasculitis van de kleine bloedvaten

Omdat bij deze ziektes vaak een bepaalde bloedtest positief is (de zogenaamde ANCA test) worden deze vormen van vasculitis ook wel ANCA geassocieerde vasculitis genoemd. De meest bekende vorm is de granulomateuze polyangiïtis (voorheen de ziekte van Wegener genoemd). Bij deze aandoening kunnen er ontstekingen ontstaan van de hele kleine bloedvaten. Meest voorkomend zijn de nieren, longen en neus, maar granulomateuze polyangiïtis kan ook op allerlei andere plaatsen in het lichaam voorkomen. Ook gewrichtsklachten komen vaak voor.

Onderzoeken

De diagnose vasculitis is vaak moeilijk te stellen omdat het om ingewikkelde zeldzame ziektes gaat. Meestal is veel onderzoek nodig.

Bloed- en urineonderzoek is altijd nodig. Vaak laat de reumatoloog ook aanvullend röntgenonderzoek doen of een scan maken. Welke onderzoeken nodig zijn, hangt af van uw klachten. De reumatoloog kan u ook doorverwijzen naar een andere specialist. Bijvoorbeeld een internist, nefroloog of longarts. Soms is een opname nodig om de diagnose duidelijk te krijgen.

Bloedprikken

Bij bloedonderzoek nemen we 1 of meer buisjes bloed af met een hol naaldje. Dit bloed wordt in het laboratorium onderzocht.

Bloedonderzoek of onderzoek van urine of ontlasting is nodig als uw arts meer wil weten over:

- uw gezondheid;
- het verloop van uw ziekte; of
- het resultaat van een behandeling.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/bloedprikken>

Urineonderzoek

Urineonderzoek kan nodig zijn wanneer de huisarts of specialist denkt dat er sprake is van een ziekte.

U krijgt van uw behandelend arts hiervoor de juiste materialen mee. Dit is een pakketje met een urinepotje en een urinebuisje. De instructies (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/sites/default/files/documents/2024-03/lab-032a-lkch_1.pdf) voor het opvangen van uw urine, krijgt u van de arts die het onderzoek aanvraagt.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/urineonderzoek>

Behandelingen

De reumatoloog behandelt vasculitis vooral met medicijnen.

Bij bijna iedere vorm van vasculitis schrijft de reumatoloog prednison voor. Vaak in hoge doseringen die langzaam worden afgebouwd. Naast prednison zijn vaak andere medicijnen nodig om vasculitis te behandelen. Voorbeelden zijn Methotrexaat, Cyclofosfamide, Azathioprine en Rituximab.

Omdat vasculitis in zoveel verschillende organen voor kan komen, kan het zijn de uw reumatoloog u behandelt samen met een andere specialist, zoals een internist, nefroloog of longarts. In het Jeroen Bosch Ziekenhuis is er maandelijkse bespreking waarbij patiënten met moeilijk behandelbare auto-immuunziekten worden besproken met meerdere specialisten.

Prednison bij reuma

Bij patiënten met een reumatische auto-immuunziekte is er een fout in het afweersysteem ontstaan.

Hierdoor is er sprake van een afweerreactie tegen het eigen lichaam. Prednison behoort tot de corticosteroiden. Het is een ontstekingsremmend en afweer onderdrukkend hormoon. De bijniere maken het hormoon ook in een lage hoeveelheid. Door het gebruik van Prednison vermindert pijn, zwelling en stijfheid van de gewrichten. Op de langere termijn neemt de kans op

gewrichtsschade af. In de folder 'Prednison' van ReumaNederland leest u meer over deze behandeling.

Ga naar de folder (<https://reumanederland.nl/medicijnfolders/prednison/>)

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/prednison-bij-reuma>

Methotrexaat (Ledertrexute, Emthexate) bij reuma

Bij patiënten met een reumatische auto-immuunziekte is er een fout in het afweersysteem ontstaan.

Hierdoor is er sprake van een afweerreactie tegen het eigen lichaam. Methotrexaat is een medicijn dat deze afweerreactie onderdrukt. Hierdoor verminderen pijn, zwelling en stijfheid van de gewrichten. Op de langere termijn neemt de kans op gewrichtsschade af. In de folder 'Methotrexaat (Ledertrexute, Emthexate)' van ReumaNederland leest u meer over deze behandeling.

Ga naar de folder (<https://reumanederland.nl/medicijnfolders/methotrexaat/>)

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/methotrexaat-ledertrexute-emthexate-bij-reuma>

Azathioprine bij reuma

Bij patiënten met een reumatische auto-immuunziekte is een fout in het afweersysteem ontstaan.

Hierdoor is er sprake van een afweerreactie tegen het eigen lichaam. Azathioprine is een medicijn dat deze afweerreactie onderdrukt. Azathioprine remt de productie van ontstekingsfactoren. Hierdoor verminderen pijn, zwelling en stijfheid van de gewrichten. Op de langere termijn neemt de kans op gewrichtsschade af. In de folder 'Azathioprine' van ReumaNederland leest u meer over deze behandeling.

Ga naar de folder (<https://reumanederland.nl/medicijnfolders/azathioprine/>)

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/azathioprine-bij-reuma>

Rituximab bij reuma

Bij patiënten met een reumatische auto-immuunziekte is er een fout in het afweersysteem ontstaan.

Hierdoor er sprake is van een afweerreactie tegen het eigen lichaam. Rituximab is een medicijn dat deze afweerreactie onderdrukt. Dit medicijn remt bepaalde witte bloedcellen (B-cellen) waardoor de ontstekingsreactie geremd wordt. Hierdoor verminderen pijn, zwelling en stijfheid van de gewrichten. Op de langere termijn neemt de kans op gewrichtsschade af. In de folder 'Rituximab' van ReumaNederland leest u meer over deze behandeling.

Ga naar de folder (<https://reumanederland.nl/medicijnfolders/rituximab/>)

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/rituximab-bij-reuma>

Poliklinieken en afdelingen

Reumatologie

Bij het specialisme Reumatologie kunnen patiënten terecht met reumatische klachten.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/reumatologie>